

শিক্ষিত নিবনুৱাৰ বাবে চাকৰিৰ এক উৰ্বৰা ক্ষেত্ৰ— ‘ফায়াৰ এণ্ড চেফ্টি মেনেজমেণ্ট’

ড° হেমন্ত কুমাৰ শৰ্মা

অধ্যাপক, গণিত বিভাগ

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়

আমাৰ বোধেৰে মানুহৰ থাকিবলগীয়া আৱশ্যকীয় গুণসমূহৰ ভিতৰত ‘কৃতজ্ঞতাবোধ’ অন্যতম। ই নিজকো আনন্দ দিয়ে আৰু যাৰ প্ৰতি কৃতজ্ঞতা প্ৰকাশ কৰা হয় তেওঁকো সুখী কৰে। আজিৰ লিখনিটোৰ আৰম্ভণিতে সেয়ে মোৰ পিনৰ পৰা তেনে কৃতজ্ঞতা প্ৰকাশ কৰি লৈছো দিল্লী বিশ্ববিদ্যালয়ত মোৰ একালৰ সহপাঠী বান্ধৱী আগৰ মল্লিকা বৰুৱা তথা বৰ্তমানৰ মল্লিকা বৰুৱা শৰ্মালৈ, কাৰণ আজিৰ লিখনিটোৰ সমল তেওঁ যোগান ধৰা। মল্লিকা এটা সময়ত একেৰাহে কেইবাবছৰ ধৰি বেডমিণ্টনৰ মহিলা শাখাৰ ‘ডাবলছ’ত ভাৰতৰ চেম্পিয়ন আছিল আৰু থমাচ কাপ, উবেৰ কাপ আদিত ভাৰতক প্ৰতিনিধিত্ব কৰিছিল। আমাৰ নৱপ্ৰজন্মই জানি অনুপ্ৰাণিত হ’ব যে মল্লিকাই খেলৰ ক্ষেত্ৰত ইমান সুনাম অৰ্জন কৰাৰ লগতে গণিত শাস্ত্ৰত দিল্লী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা প্ৰথম বিভাগত এম.এছ.চি. পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হয় আৰু তাৰ পিছত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা পৰিবেশ বিজ্ঞান বিষয়ত এম্. ফিল্ ডিগ্ৰী লাভ কৰে। বৰ্তমান তেওঁ ‘অইল ইণ্ডিয়া লিমিটেড’ৰ ‘চীফ মেনেজাৰ’ (এনভাইৰন্মেণ্ট)। অফিচ গুৱাহাটীৰ নুনমাটিত আৰু তেওঁৰ মেইল হৈছে mallikasa@gmail.com

মল্লিকাই মোক এটা ঘটনাৰ বিষয়ে লিখিবলৈ অনুৰোধ কৰিলে। তেওঁ কোৱা কথাখিনিৰ লগত মই ইণ্টাৰনেটৰ পৰা লোৱা কিছু সমল যোগ কৰি দিছো ৰাইজৰ জ্ঞাতাৰ্থে।

আমাৰ আশা—ঘটনাটোৱে স্কুল বা কলেজৰ কিবা এটা ডিগ্ৰী লৈ চাকৰি বিচাৰি হাবাথুৰি খাই ফুৰা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ সন্মুখত এচমকা পোহৰ দেখুৱাওক। দুই-এগৰাকী ছাত্ৰ-ছাত্ৰীও যদি উপকৃত হয়, সি আমাক আনন্দ দিব আৰু ভৱিষ্যতেও এনে ঘটনা ৰাইজৰ আগত দাঙি ধৰিবলৈ অনুপ্ৰেৰণা যোগাব।

২০০৯ চনৰ ২৯ অক্টোবৰত জয়পুৰৰ কোনোবা এটা তেলৰ ৰিফাইনেৰীৰ ‘টেংকিত’ জুই লাগে। বহু কষ্টৰ মূৰত জুই নিৰ্বাপিত হ’ল। চৰকাৰে অনুসন্ধান কমিটি বহুৱালে। কমিটিয়ে পৰামৰ্শ দিলে যে ৰিফাইনেৰী, অইল ইণ্ডিয়া লিমিটেড, অ’এন.জি.চি., এয়াৰপৰ্ট, বীমাকৰণ কোম্পানী, বিভিন্ন কনষ্ট্ৰাক্চন্ কোম্পানী আৰু কেমিকেলৰ লগত জড়িত যিবোৰ চৰকাৰী/বেচৰকাৰী অনুষ্ঠান আছে তাত ‘ফায়াৰ এণ্ড চেফ্টি মেনেজমেণ্ট’ৰ জ্ঞান থকা মানুহৰ অতি দৰকাৰ, যিটো সেই সময়লৈ নাছিল। লগে লগে আৰম্ভ হ’ল চাকৰিৰ এক নতুন ক্ষেত্ৰৰ। স্বাভাৱিকভাৱেই ক্ষেত্ৰখনত জড়িত চাকৰিবোৰৰ বাবে দৰকাৰী জ্ঞান থাকিব লাগিব ‘ফায়াৰ এণ্ড চেফ্টি মেনেজমেণ্ট’ৰ। আৰম্ভণি অৱস্থাত এচামৰ কপাল ফুলিল। সৰু-সুৰা তেনেকুৱা ডিপ্ল’মা থকাজনেও বহু ডাঙৰ চৰকাৰী /বেচৰকাৰী অনুষ্ঠানত ভাল ভাল চাকৰি পাবলৈ সক্ষম হ’ল, যোগ্যতা থকা মানুহৰ অভাৱত। চাকৰিৰ এই ক্ষেত্ৰখন কিন্তু তেল চহকী মধ্যপ্ৰাচ্যত আজি বহু বছৰ ধৰি চলি আছে। গোটেই ভাৰতৰ অনুষ্ঠানসমূহ তথা মধ্যপ্ৰাচ্যত যিমান যোগ্য মানুহৰ দৰকাৰ সিমান মানুহ এতিয়াও ওলোৱা নাই। শূনা মতে আৰু ৮/১০ বছৰমানৰ বাবে সেই ক্ষেত্ৰখন চাকৰিৰ বাবে উৰ্বৰা হৈয়ে ৰ’ব। চাকৰিসমূহো যোগ্যতা অনুযায়ী বেলেগ বেলেগ স্তৰৰ। মেট্ৰিক, হায়াৰ ছেকেণ্ডাৰী, ডিগ্ৰী (মেজৰ থকা বা নথকা) আনকি কেমিকেল, চিভিল, মেকানিকেল আদি ইঞ্জিনিয়াৰসকলেও তেনে চাকৰিৰ বাবে চেষ্টা কৰিব পাৰে ভাৰত বা মধ্যপ্ৰাচ্যৰ বিভিন্ন অনুষ্ঠানত। লগত

লাগিব মাত্ৰ ‘ফায়াৰ এণ্ড চেফ্টি মেনেজমেণ্ট’ৰ এবছৰীয়া ডিপ্ল’মা এটা। ইতিমধ্যেই কৰ্ণাটক, মহাৰাষ্ট্ৰ, দিল্লী, কলিকতা আদি ঠাইত এনে ডিপ্ল’মা কৰ্চ থকা ভাল অনুষ্ঠান গঢ় লৈ উঠিছে।

এইখিনিতে দুটামান দৰকাৰী কথা কৈ থোৱাৰ প্ৰয়োজন অনুভৱ কৰিলো। ‘ফায়াৰ’ শব্দটোৱে হয়তো বহুতো অভিভাৱকৰ চকু কপালত উঠাব আৰু মনে মনে হয়তো মোক গালিও পাৰিব—ভাল উপদেশ দিবলৈ আহিছে, আমাৰ ল’ৰা বা ছোৱালীক জুইৰ লগত খেলা কৰিবলৈ দি ! ভুল নুবুজিব। এনে চাকৰিবোৰৰ মাথো পাঁচ শতাংশহে জুইৰ লগত খেলা কৰা চাকৰি, যিটো হৈছে ‘ফায়াৰ ফাইটাৰ’। বাকী পঁচানবৈ শতাংশই জুইৰ লগত খেলা কৰিব নালাগে। তেওঁলোকে নিজৰ নিজৰ অনুষ্ঠানৰ কৰ্মীসকলক তেনে আপাতকালীন সময়ত কি কৰিব লাগে তাৰ জ্ঞান দিব, তেনে দুৰ্ঘটনা ঘটিলে তাৰ পৰা পৰিত্ৰাণৰ বাবে যিবোৰ আহিলা (Gadgets) আছে সেইবোৰৰ বিষয়ে সম্যক জ্ঞান দিয়াৰ লগতে সেইবোৰ কেনেকৈ ব্যৱহাৰ কৰিব লাগে তাৰ ‘ট্ৰেইনিং’ দিব লাগে, অনুষ্ঠানৰ বাবে নতুন ঘৰ আদি সাজিবলৈ হ’লে তেনেকুৱা বিপদৰ পৰা ৰক্ষা পৰিবলৈ কেনেদৰে ঘৰৰ ডিজাইন কৰিব লাগে ইত্যাদি। মই আদা বেপাৰীয়ে ইয়াতকৈ বেছি জাহাজৰ খবৰ দিয়া উচিত বুলি নাভাবো—মই মাথোঁ আপোনালোকক জাহাজ এখন থকাৰ খবৰহে দিছো। কি কি ধৰণৰ চাকৰি আছে, যোগ্যতা কি লাগে, চাকৰিত দৰমহা কিমান হ’ব, ভাৰতৰ আৰু মধ্যপ্ৰাচ্যৰ কোন কোন অনুষ্ঠানত এনে চাকৰি পাব পাৰি ইত্যাদি সমস্ত খবৰ ইণ্টাৰনেটত পাব। নতুন চামৰ বাবে আজিকালি ‘ইণ্টাৰনেট চাৰ্ফিং’ ভাৱে লগত পানী খোৱাৰ নিচিনা কথা। ‘গুগল চাৰ্চ’ত গৈ ‘ফায়াৰ এণ্ড চেফ্টি মেনেজমেণ্ট ইন্সটিটিউটচ ইন ইণ্ডিয়া’ লিখি গৈ থাকক, খবৰৰ কোনো অভাৱ নাপায়। মনত উদয় হোৱা সকলো প্ৰশ্নৰে উত্তৰ পাই গৈ থাকিব। কথা প্ৰসংগত তেনে এজন অসমীয়াৰো সন্ধান পালো, যিজনে বৰ্তমান মধ্যপ্ৰাচ্যত (কুৱেইটত) তেনে ধৰণৰ কামত নিয়োজিত হৈ আছে। খবৰটো পালো উদীয়মান ডেকা আৰ্কিটেক্ট কপিল দেৱ চৌধুৰীৰ পৰা। কথা প্ৰসংগত তেওঁ জনালে যে তেওঁৰ মহাক মুকুট নাৰায়ণ দেৱ চৌধুৰী যোৱা ২৫ বছৰমান কাল মধ্যপ্ৰাচ্যত এজন প্ৰযুক্তিবিদ হিচাপে কাম কৰি আছে আৰু তেখেতে নিজৰ ভায়েকক বি. এছ. ছি. পাছ কৰাৰ পিছত এনেকুৱা ডিপ্ল’মা এটা কৰাই নি তেওঁক কুৱেইটত চাকৰিত সুমুৱাই দিছে। মই কপিলক সুধিলো, অসমৰ ল’ৰা-ছোৱালীৰ জ্ঞাতাৰ্থে তেওঁৰ মহাকৰ ই-মেইলটো দিব পাৰিম নেকি? কপিলে মহাকৰ লগত কথা পাতি মোক জনাব বুলি কৈ তেখেতৰ ই-মেইলটো পঠিয়ালে—dchoudhury@yohoo.com

ঘূৰি আহিছো আকৌ সহপাঠী, বান্ধৱী মল্লিকাৰ ঘটনাটোলৈ। তেওঁ দুলীয়াজানত কাম কৰি থকা কোনো এটা দিনৰ কথা। তেওঁৰ অফিচলৈ স্থানীয় কেইজনমান যুৱক আহি তেওঁক জনালে যে তেওঁলোকে এখন খেল পাতিছে আৰু সেয়ে তেওঁলোকে চান্দা বিচাৰি আহিছে। মল্লিকাই ১০০ টকা দিয়াত তেওঁলোকে জনালে যে তেওঁৰ পৰা দুহেজাৰ টকা বিচৰা হৈছে। ‘ফায়াৰ এণ্ড চেফ্টি মেনেজমেণ্ট’ৰ ক্ষেত্ৰখন সম্পৰ্কে মল্লিকা ইতিমধ্যেই অবগত আছিল আৰু তেওঁলোকৰ ‘অইল ইণ্ডিয়া লিমিটেড’ অনুষ্ঠানতো তেনে ডেকা ল’ৰাৰ আৱশ্যকতা আছিল। যুৱক কেইজনক মল্লিকাই গালি এজাউৰি দি ক’লে যে এনেদৰে চান্দা তুলি ঘূৰি ফুৰাতকৈ তেওঁলোকে ক’ৰবাত গৈ ‘ফায়াৰ এণ্ড চেফ্টি মেনেজমেণ্ট’ৰ ডিপ্ল’মা কৰ্চ এটা কৰি আহক আৰু তাৰ বাবে যদি তেওঁলোক অৰ্থনৈতিকভাৱে অসমৰ্থ তেন্তে সেই খৰচ তেওঁ বহন কৰিব, কিন্তু চান্দা এশ টকাৰ ওপৰত তেওঁ নিদিয়। ল’ৰাকেইজন গ’লগৈ যদিও কিবা বিষম প্ৰতিক্ৰিয়া হ’ব পাৰে বুলি মল্লিকাৰ কেইদিনমান দুশ্চিন্তাত গ’ল। একো অঘটন পিছে নঘটিল। কেইদিনমানৰ পিছত তাৰে দুজনমানে আহি মল্লিকাক লগ ধৰি তেনে পাঠ্যক্ৰম ক’ত আছে, ক’ত কৰিলে ভাল হ’ব ইত্যাদি খবৰ লৈ গ’ল। প্ৰায় এবছৰ

পিছত এদিন দুজন ল'ৰা আহিল মল্লিকাৰ ওচৰলৈ আৰু জনালে যে তেওঁৰ উপদেশ মতে আগবাঢ়ি তেওঁলোকে বৰ্তমান একোটা চাকৰি পালে আৰু সেয়ে তেওঁলোকে কৃতজ্ঞতা জনাবলৈ আহিছে।

মল্লিকাৰ ঘটনাটো শুনাৰ পিছত মোৰ মনতো ভাব আহিল—অসমতো তেলৰ খাদ আছে, ৰিফাইনেৰী, অইল ইণ্ডিয়া লিমিটেড, অ'এন.জি.চি., এয়াৰপৰ্ট, বীমাকৰণ কোম্পানী, বিভিন্ন কনষ্ট্ৰাক্‌চন্ কোম্পানী আৰু কেমিকেলৰ লগত জড়িত অজস্ৰ চৰকাৰী/বেচৰকাৰী অনুষ্ঠান আছে, গতিকে তেনে লোকৰ দৰকাৰ নিশ্চয় অসমতো আছে। গতিকে অসমৰ ল'ৰা-ছোৱালীৰ বাবে অসম চৰকাৰে তেনে এক অত্যাধুনিক অনুষ্ঠান খোলাৰ কথা ভাবিব পাৰে দেখোন। লগা ধনৰ এটা অংশ চৰকাৰে আৰু আনটো অংশ ওপৰোক্ত অনুষ্ঠানবোৰে তেওঁলোকৰ 'কৰ্প'ৰেট্ ছ'চিয়েল্ ৰেচপন্‌চিবিলিটি' শিতানত ধাৰ্য কৰা ধনৰ পৰা হয়তো বহন কৰিব পাৰে। তেতিয়া সেই অনুষ্ঠানসমূহো এই নতুনকৈ খোলা শিক্ষানুষ্ঠানটোৰ লগত জড়িত হৈ থাকিব আৰু তেওঁলোকৰ নিজৰ নিজৰ অনুষ্ঠানত যেনেকুৱা 'স্কীল'ৰ মানুহৰ দৰকাৰ হয়, তেনে মানুহ তেওঁলোকে 'ট্ৰেইনিং' দি ল'ব পাৰিব।

মনলৈ অহা আন এটা ভাব হৈছে—অসমত 'অসম সাহিত্য সভা'ৰ নিচিনাকৈ কেতিয়াবা এখন 'অসম অৰ্থনৈতিক সভা' হ'বনে—য'ত ব্যৱহাৰিক অৰ্থনীতিবিদ, সফল ব্যৱসায়ী, ৰাজনীতিবিদ, প্ৰকৃত সমাজসেৱী আদিয়ে লগ হৈ আমাৰ ভৱিষ্যৎ প্ৰজন্মক সন্ধান দিব নতুন নতুন পথৰ, যি পথেৰে গৈ তেওঁলোকে অৰ্থনৈতিকভাৱে স্বাৱলম্বী হ'ব আৰু দুখুনী অসমী আইক সোণৰ কৰিব নোৱাৰিলেও সুখৰ কৰি বিশ্ব দৰবাৰত চিনাকি কৰি দিব পাৰিব। □